

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **INTRODUCCIÓN Á INVESTIGACIÓN**
 CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA
 TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLOS DECRETOS 163/2015 E 171/2016)
 CURSO 2018-19

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA: INTRODUCCIÓN Á INVESTIGACIÓN										
ESPECIALIDADE:	Todas					ITINERARIOS:	Todos			
CARÁCTER:	Formación básica					TIPO DE CLASE:	Colectiva			
DEPARTAMENTO:	Musicoloxía					XEFE DE DPTO.:	Sergio Añón Lijó			
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:	Sergio Añón Lijó			
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	2
ECTS/CUAD.					3				Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS					EMAIL / TLF. /WEB		TITORÍA		
	Sergio Añón Lijó					sergioanonlijo@edu.xunta.es		Martes e xoves, 13:00-13:30		

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR	<p>Fundamentos de heurística relativos á busca, definición e localización das fontes da música. Técnicas específicas de estudo e de hermenéutica. Manexo de recursos bibliográficos, ferramentas de consulta e fontes diversas (literarias, musicais, iconográficas, de tradición oral, sonoras, etc.).</p>
COÑECEMENTOS PREVIOS	<p>-Un axeitado nivel de comprensión lectora e expresión oral e escrita. -Un axeitado nivel de coñecementos sobre Xeografía e Historia, Historia da Arte e Historia da Música. -Un mínimo nivel de comprensión lectora en lingua inglesa. -Un axeitado nivel no emprego dun procesador de texto.</p>
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	<p>A trama que conforman os contidos das disciplinas de formación básica constitúen esa base imprescindible que permite acadar unha comprensión completa do feito musical tanto no ámbito interpretativo, como no compositivo e no pedagóxico. No caso concreto de Introducción á investigación, existe unha relación obvia co TFE. A aprendizaxe acadada en disciplinas coma Organoloxía, Música e culturas, Análise e outras materias teóricas de cada especialidade marcará a capacidade investigadora do alumnado.</p>
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T4, T8, T14.
COMPETENCIAS XERAIS:	X10, X13, X18, X25, X26.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EC7, EC10, EI6, EM5, EM6, EP10.
Ver a lista e descrición de competencias nos decretos 163/2015 e 171/2016.	

3. OBXECTIVOS	
DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Ter a capacidade de elixir un tema orixinal e significativo.	T3, X26, EC7, EM6, EP10.
2. Ter a capacidade planificar e organizar de forma eficiente o traballo.	T1, T3, EC7, EM6, EP10.
3. Coñecer os diferentes tipos de fontes e traballar adecuadamente con elas.	T1, T2, EC7, EM5, EM6, EP10.

4. Coñecer e empregar adecuadamente diferentes recursos de pescuda de fontes.	T2, T4, EC7, EM6, EP10.
5. Saber escoller e aplicar a metodoloxía axeitada para cada caso.	T1, T2, T3, T4, X13, X25, X26, EC7, EM6, EP10.
6. Coñecer e elaborar diferentes tipos de escrito académico, co fin de transmitir axeitadamente o froito do traballo realizado.	T8, X10, X18, EC10, EI6.

4. CONTIDOS		
TEMA	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Introdución.	Presentación do alumnado, contidos, lecturas e ferramentas de avaliación.	0,5
Investigar e comunicar.	Conceptos xerais. Investigación, actividade académica e científicidade no ámbito artístico e musical.	0,5 0,5
Elección do tema.	Campos de estudo, paradigmas e tipos de tema. Acotación do tema.	0,5 0,5
Metodoloxías.	Investigación histórica, analítica e filolóxica. Investigación etnomusicolóxica. Investigación en educación musical, psicoloxía e socioloxía da música. Investigación poética e performativa.	0,5 0,5 0,5 0,5
Traballo coas fontes.	Tipos de fontes. Recursos para a pescuda. Software de xestión bibliográfica. Técnicas de lectura. Análise crítica das fontes. Campo e habitus. Tarxetas de referencia e fichas de contido. Cita, paráfrase e coñecemento xeral. Plaxio.	0,5 0,5 1
Planificación.	Estado da cuestión e fundamento teórico. Hipótese, obxectivos e preguntas de investigación. Deseño da metodoloxía. Análise e discusión.	0,5 0,5 0,5 0,5
Redacción.	Tipos de escritos. Adecuación do rexistro e do contido. Uso dos verbos e os conectadores. Argumentación e ordenación do discurso. Parágrafos, apartados e capítulos. Resumo, palabras clave e conclusións.	0,5 0,5 0,5 0,5 0,5
Presentación.	Citas textuais e notas a pe de páxina. Sistemas de referencia e listados de fontes. Epígrafes e lendas. Nomenclaturas, tipografía e outras cuestións formais.	0,5 0,5 0,5
Actividades finais.	Lecturas complementarias. Actividades de repaso. Actividades de avaliación. Actividades de avaliación do proceso.	1 1 1 0,5
TOTAL SESIÓNS:		16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias	1	0	1
Exposición maxistral	8	0	8
Análise guiada e comentario de fontes	14	4	18
Pescuda de información	0	20	20

Realización de traballos	0	25	25
Exposición de traballos	4	0	4
Repaso individual	0	5	5
Actividades complementarias	2	4	6
Actividades de avaliación	2	0	2
Avaliación do proceso	1	0	1
TOTAL HORAS:	32	58	90

6. AVALIACIÓN

6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA

6.1.1. AVALIACIÓN ORDINARIA CON AVALIACIÓN CONTINUA

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
<p>Avaliación do traballo na aula, que poderá ter en conta:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Realización de exercicios teórico-prácticos. -Exposicións orais dos exercicios e actividades realizadas. Comentarios ás lecturas e propostas de reflexión. -Entrega dun portafolios de exercicios que deberá recoller todos os exercicios revisados e corrixidos. 	<ul style="list-style-type: none"> -Participación construtiva. -Asimilación dos contidos. -Uso correcto dos conceptos e terminoloxía estudados. -Capacidade de comprensión e síntese. -Capacidade para relacionar ideas e conceptos. -Emprego dos modelos propostos para a portada e o índice do portafolios. 	T1, T2, T3, T4, T8, T14. X10, X13, X18, X25, X26. EC7, EC10, EI6, EM5, EM6, EP10.	30%
<p>Entrega dun portafolios de actividades que debe incluír:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Portada. -Un resumo ou <i>abstract</i> (200 palabras aprox.) e palabras clave. -Índice. -Unha proposta de investigación (5 páxinas aprox.) sobre un tema acordado co profesor, incluíndo os seguintes apartados: 1. Obxecto de estudo e xustificación; 2. Estado da cuestión; 3. Fundamento teórico; 4. Obxectivos; 5. Metodoloxía e fontes primarias. -Un borrador (5 páxinas aprox.) para os seguintes apartados: 6. Análise do material; 7. Discusión dos resultados; 8. Conclusión. Inclúiranse os títulos dos diversos apartados, un parágrafo introdutorio para cada un deles e os títulos dos sub-apartados. Dentro de cada sección inclúiranse paráfrases, citas ou insertos co axeitado tratamento. As referencias faranse a pe de páxina seguindo o estilo Chicago ou similar. -Un listado de fontes seguindo o estilo Chicago ou similar (para notas a pe de páxina). -Un anexo cun breve artigo (700 palabras aprox.) sobre o tema, coas referencias e o listado de fontes en sistema autor-data, seguindo o estilo Chicago ou similar. -Un anexo con capturas da páxina legal dos libros e dos títulos dos artigos ou outras fontes empregadas. 	<ul style="list-style-type: none"> -Uso correcto dos conceptos e terminoloxía estudados. -Capacidade de argumentación. -Adecuada referencia ás fontes empregadas. -Claridade e orde na exposición das ideas. -Adecuación do rexistro lingüístico. -Corrección formal na presentación escrita. -Coñecemento dos recursos para a pescuda de información. -Capacidade para xestionar a información de forma eficiente. -Orixinalidade do tema. -Adecuación da metodoloxía. -Riqueza e pertinencia na revisión bibliográfica. -Variedade de fontes primarias e secundarias. -Adecuada presentación e comentario das fontes secundarias no estado da cuestión. -Establecemento do enfoque epistemolóxico e concreción das fontes no fundamento teórico. -Atención ás consideracións da bibliografía proposta de cara á elaboración do resumo, as palabras clave e o resto de elementos. -Emprego dos modelos propostos para a portada e o índice. -Rotulado adecuado e coherente dos títulos, epígrafes e lendas. -Emprego adecuado da tipografía, e outros requisitos formais. -Uso coherente de marxes, espazos, sangrías, interliñado, etc. 	T1, T2, T3, T4, T8, T14. X10, X13, X18, X25, X26. EC7, EC10, EI6, EM5, EM6, EP10.	40%

Probos escritas que poderán incluír: -Preguntas curtas. -Exercicios teórico-prácticos.	-Asimilación dos contidos. -Uso correcto dos conceptos e terminoloxía estudados. -Capacidade de concreción e síntese. -Capacidade para relacionar ideas e conceptos. -Claridade e orde na exposición das ideas. -Adecuación do rexistro lingüístico. -Corrección gramatical e ortográfica.	T1, T2, T3, T4, T8, T14. X10, X13, X18, X25, X26. EC7, EC10, E16, EM5, EM6, EP10.	30%
---	--	---	-----

OBSERVACIÓNS

- Os alumnos que superen as 4 faltas de asistencia permitidas perderán o dereito á avaliación continua (ver avaliación alternativa).
- Incorrer en plaxio (non facer a adecuada referencia ás fontes empregadas) nalgunha actividade ou o emprego de calquera fonte ou ferramenta non permitida nunha proba implica unha cualificación global de 0 na disciplina.
- Poderanse conceder matriculas de honra ao 5% do alumnado coas mellores cualificacións, sempre que acaden como mínimo un 9.

6.1.2. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA DA AVALIACIÓN CONTINUA) (Alumnos que superen as 4 faltas por cuadrimestre establecidas no centro polo consello escolar)

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Probos escritas que poderán incluír: -Preguntas curtas. -Exercicios teórico-prácticos. -Proba práctica de traballo con fontes, xestión da información e deseño metodolóxico.	-Asimilación dos contidos. -Uso correcto dos conceptos e terminoloxía estudados. -Claridade e orde na exposición das ideas. -Adecuación do rexistro lingüístico. -Corrección formal na presentación escrita. -Coñecemento dos recursos específicos para a pescuda de información. -Capacidade para xestionar a información de forma eficiente.	T1, T2, T3, T4, T8, T14. X10, X13, X18, X25, X26. EC7, EC10, E16, EM5, EM6, EP10.	50%
Entrega e defensa dun portafolios de actividades que debe incluír: -Portada. -Un resumo ou <i>abstract</i> (200 palabras aprox.) e palabras clave . -Índice. -Unha proposta de investigación (5 páxinas aprox.) sobre un tema acordado co profesor, incluíndo os seguintes apartados: 1. Obxecto de estudo e xustificación; 2. Estado da cuestión; 3. Fundamento teórico; 4. Obxectivos; 5. Metodoloxía e fontes primarias. -Un borrador (5 páxinas aprox.) para os seguintes apartados: 6. Análise do material; 7. Discusión dos resultados; 8. Conclusión. Incluiranse os títulos dos diversos apartados, un parágrafo introdutorio para cada un deles e os títulos dos sub-apartados. Dentro de cada sección incluíranse paráfrases, citas ou insertos co axeitado tratamento. As referencias faranse a pe de páxina seguindo o estilo Chicago ou similar. -Un listado de fontes seguindo o estilo Chicago ou similar (para notas a pe de páxina). -Un anexo cun breve artigo (700 palabras aprox.) sobre o tema, coas referencias e o listado de fontes en sistema autor-data , seguindo o estilo Chicago ou similar. -Un anexo con capturas da páxina legal dos libros e dos títulos dos artigos ou outras fontes empregadas.	-Uso correcto dos conceptos e terminoloxía estudados. -Capacidade de argumentación. -Adecuada referencia ás fontes empregadas. -Claridade e orde na exposición das ideas. -Adecuación do rexistro lingüístico. -Corrección formal na presentación escrita. -Coñecemento dos recursos para a pescuda de información. -Capacidade para xestionar a información de forma eficiente. -Orixinalidade do tema. -Adecuación da metodoloxía. -Riqueza e pertinencia na revisión bibliográfica. -Variedade de fontes primarias e secundarias. -Adecuada presentación e comentario das fontes secundarias no estado da cuestión. -Establecemento do enfoque epistemolóxico e concreción das fontes no fundamento teórico. -Atención ás consideracións da bibliografía proposta de cara á elaboración do resumo, as palabras clave e o resto de elementos. -Emprego dos modelos propostos para a portada e o índice. -Rotulado adecuado e coherente dos títulos, epígrafes e lendas. -Emprego adecuado da tipografía, e outros requisitos formais. -Uso coherente de marxes, espazos, sangrías, interliñado, etc.	T1, T2, T3, T4, T8, T14. X10, X13, X18, X25, X26. EC7, EC10, E16, EM5, EM6, EP10.	50%

OBSERVACIÓNS

- Os alumnos que superen as 4 faltas de asistencia permitidas terán dereito a se presentar a unha avaliación final na data fixada polo centro dentro do calendario de exames da convocatoria ordinaria (maio). Neste exame non se terán en conta posibles reducións de materia ou calquera outra consideración feita durante as clases.
- Incorrer en plaxio (non facer a adecuada referencia ás fontes empregadas) nalgunha actividade ou o emprego de calquera fonte ou ferramenta non permitida nunha proba implica unha cualificación global de 0 na disciplina.

6.1.3. ADIANTO DE CONVOCATORIA

Nos casos contemplados a tal efecto e se a directiva do centro así o entende os alumnos poderán adiantar a convocatoria ordinaria a decembro, o que implica a súa avaliación segundo o procedemento de avaliación alternativa arriba exposto. A data do exame será fixado e comunicado ao alumno unha vez aprobada a súa solicitude.

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Os alumnos que non superen a convocatoria ordinaria contan cunha convocatoria extraordinaria que o centro fixará dentro da segunda semana do calendario de exames (principios de xullo). A súa avaliación seguirá o procedemento de avaliación alternativa arriba exposto.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
Dificultades graves de visión	Reserva de asento na primeira fila, escritura ampla no encerado, deletreado de termos, especial atención para a resolución de dúbidas e posible adaptación das actividades de avaliación de ser preciso.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

REFERENCIAS BÁSICAS

Chiantore, Luca, Áurea Domínguez Moreno e Silvia Martínez García. *Escribir sobre música*. Madrid: Musikeon, 2016.
 López-Cano, Rubén, e Úrsula San Cristóbal Opazo. *Investigación artística en música: Problemas, métodos, experiencias y modelos*. Barcelona: ICM, 2014.
 Walker, Melissa. *Cómo escribir trabajos de investigación*. Barcelona: Gedisa, 2000.

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

Bell, Judith. *Cómo hacer tu primer trabajo de investigación. Guía para investigadores en educación y ciencias sociales*. Barcelona: Gedisa, 2002.
 Bellman, Jonathan D. *A Short Guide to Writing about Music*. Londres: Pearson, 2007.
 Booth, Wayne C., Gregory G. Colomb e Joseph M. Williams. *Cómo convertirse en un hábil investigador*. Barcelona: Gedisa, 2001.
 Cámara de Landa, Enrique. *Etnomusicología*. Madrid: ICCMU, 2004.
 Cowdery, James R. ed. *How to Write About Music: The RILM Manual of Style*, 2ª ed. Nova Iorque: RILM, 2006.
 Díaz, Maravillas. *Introducción a la investigación en educación musical*. Madrid: Enclave Creativa, 2006.
 Eco, Umberto. *Cómo se hace una tesis: Técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura*. Barcelona: Gedisa, 2002.
 Gómez Muntané, Maricarmen, Fernando Hernández Hernández e Héctor Julio Pérez López. *Bases para un debate sobre investigación artística*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, 2006.
 Herbert, Trevor. *Music in Words. A Guide to Researching and Writing about Music*. Londres: ABRSM, 2001.
 López-Cano, Rubén. *Cómo hacer una comunicación, ponencia o paper y no morir en el intento*. s.l.: SIBE, 2012.
 Rodríguez Suso, Carmen. *Prontuario de musicología*. Barcelona: Clivis, 2002.
 Sadie, Stanley, e John Tyrrell, eds. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, 2ª ed., 29 vols. Oxford: Oxford University Press, 2001.
 Sampsel, Laurie J. *Music Research: A Handbook*. Oxford: Oxford University Press, 2008.

OUTROS RECURSOS DIDÁCTICOS

Na plataforma Aula Cesga fáciñanse diferentes materiais, exercicios e modelos para as actividades, así coma diversos enlaces que os alumnos precisan coñecer e empregar.

De especial interés resultan as seguintes páxinas web:

www.abrsm.org/musicinwords

http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide.html

RECURSOS MATERIAIS NA AULA

- Ordenador con conexión a internet, canón de vídeo e encerado electrónico para a proxección dos contidos audiovisuais.
- Reprodutor de audio e vídeo multi-formato.
- Fondos bibliográficos básicos para a consulta na aula: dicionarios e manuais de referencia.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA